

SLOVENSKI

Direktor: Rudi Jannuba - Uredništvo: rednik: Sergej Vošnjak - Tiska: Tiskarna "Slovenskega poročevalca"
Uredništvo: Ljubljana, Trnavska ulica 1, telefon 2-52 do 2-56 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50-III, telefon 22-575 in 22-621 - Oglasi: oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, na ljubljanske naročnike 20-463 za zunanje 21-832 - Poštni predal 29 - Tek. račun NB 601-163 - Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

Kakor doslej, bom tudi v bodoče posvetil vse svoje sile sreči naših narodov (Tito)

Beograd, 25. maja. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel dopoldne v Belem dvoru ob svojem 61. rojstnem dnevu čestitke zastopnikov zveznega izvršnega sveta, jugoslovanske ljudske armade, izvršnega sveta LR Srbije in družbenih organizacij.

Ob 10. dopoldne so mu čestitali člani zveznega izvršnega sveta s podpredsedniki Edvardom Kardeljem, Aleksandrom Rankovićem in Milovanom Djilasom na čelu.

Prav tako so mu dopoldne čestitali uslužbenci državnega sekretariata za notranje zadeve s sekretarjem Svetislavom Stefanovićem.

Zastopstvo političnih in družbenih organizacij, v katerem so bili predstavniki Zveze komunistov Jugoslavije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveze sindikatov Jugoslavije, Ljudske mladine, Antifašistične fronte žena, Zveze borcev iz narodnoosvobodilne vojne, Zveze za telesno vzgojo »Partizan«, Ljudske tehnike, Sveta za vzgojo otrok, Zveze športov in združenja rezervnih oficirjev, ki sta jih vodila Franc Leskošek in Djuro Salaj, je sporočila tovarišu Titu čestitke in želje v imenu svojih mnogostevnih članov.

Ob 11. dopoldne so čestitali svojemu vrhovnemu komandantu

generali JLA z državnim sekretarjem za narodno obrambo generalpolkovnikom Ivanom Gošnjakom, načelnikom generalnega štaba generalpolkovnikom Peko Dapčevićem in državnim podsekretarjem generalpolkovnikom Otmarjem Krečičem na čelu.

Desettisoči Beograščanov so sprejeli Titovo štafeto na Trgu republike v Beogradu

Nekoliko čez 16. uro so rakete in fanfare naznanile prihod nosilcev Titove šfete na Trg republike v Beogradu. Nosilci šfete so prihajali na trg s treh strani, enakomernih in gotovih korakov, držeč v desni roki šfete palice s pozdravi vsega našega ljudstva predsedniku Josipu Brozu Titu za 61. rojstni dan. Pristrčno pozdravljeni od ogromne množice Beograščanov, ki so se zbrali, da na videz način manifestirajo svojo ljubezen do maršala Tita, so se postavili pred tribuno, na kateri so bili visoki predstavniki oblasti, Zveze komunistov in drugih množičnih organizacij. Zbrane Beograščane je pozdravil Boško Popović, predsednik Zveze za telesno vzgojo »Parti-

zana«, ljudski odbornik Sreten Bjeličić pa je v imenu svojih someščanov pozdravil nosilce šfete palic in poslal preko njih najpriskornejšo čestitko Beograščanom maršalu Titu za rojstni dan. V imenu JLA je pozdravil nosilce šfete palic generalmajor Boško Djuričković ter jim naročil, naj izroče vrhovnemu komandantu maršalu Titu plameteče in borbene pozdrave vseh pripadnikov JLA obenem z željami za njegovo dolgo življenje v srečo in procvit naše domovine.

Na koncu je Boško Popović prebral pismo Beograščanov maršalu Titu ob njegovem 61. rojstnem dnevu, v katerem je med drugim rečeno: »Beograščani smo Ti hvaležni za skrb, ki jo kažeš za razvoj našega mesta, ki ima to srečo, da je postalo središče svobodnih, združenih narodov Jugoslavije.«

Po končani svečanosti je bila izvršena predaja šfete in je 16 nosilcev krenilo preko Terazij po beograjskih ulicah, kjer so jih pozdravljali zbrani Beograščani, v Beli dvor, kjer je zbrane predstavnike naših narodov, vojske in športnih organizacij soredel sam predsednik republike Josip Broz Tito.

sova in Metohija, predsednik ljudskega odbora Zagreb Vjeđe slav Holjevac, predsednik Mešnega ljudskega odbora v Skoplju Kemal Sejfula, kolektivni poslaništva in ekonomska delegacija na Japonskem, kolektivni poslaništva v Rimu, veleposlaništva v Ottavi, poslaništve v Danski, Adis Abebi, Tel Avivu, Oslu in Atenah, generalnega konzulata v Carigradu, konzulata v Milanu, veleposlaništva v Rangoonu in drugi.

Rudarji Jugoslavije obljubljajo v svoji čestitki, da bodo kakor doslej v prvi vrsti za nadaljnjo izgraditev socialistične Jugoslavije.

Med mnogimi drugimi čestitkami je prejel maršal Tito tudi čestitke od naše vojaške delegacije, ki potuje v Izrael, centralnega odbora obrtniških delavcev Jugoslavije, organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva, tovarne v Beočinu, uslužbencev državnega sekretariata za notranje zadeve, madžarskih političnih emigrantov, predsednika Sabora LR Hrvatske Zlatana Srećma, vrhovnega poglavarja islamske verske skupnosti Hadžija Ibrahim Fejića, združenja verskih uslužbencev islamske verske skupnosti LR Srbije, centralnega odbora sindikata kovinskih delavcev Jugoslavije, Glavne lovske zveze FLRJ, zveze albanskih političnih emigrantov v Jugoslaviji, uslužbencev jugoslovanskega rešnega brodarstva v Čekoslovaški, jugoslovanske novinarske delegacije v Berlinu in mnogih drugih.

Maršal Tito je prejel čestitke tudi od mnogih delovnih kolektivov iz raznih krajev naše države, med njimi od delovnega kolektiva prednice v Litiji, ki mu čestita z željo, da bi še dolgo živel v radost in za napredke naše socialistične Jugoslavije.

Čestitka Ljudske mladine

Beograd, 25. maja. Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije je čestital predsedniku republike ob njegovem rojstnem dnevu z naslednjim pismom:

Dragi nas tovariši Tito! K Tvojemu 61. rojstnemu dnevu Ti pošiljamo najtoplejšo pozdrave v imenu mladine naše države in želje, da bi se dolgo živel v srečo nas mladih. Tvoje revolucionarno življenje in nesebična vdanost blaginji naših narodov in naše bodočnosti sta ona moč, ki vzpodbuja mladince in dekleta naše države za velika dela in jih vzgaja, da se s svojo mladostno vneto boro za socializem in socialistične odnose med ljudmi. Za Tvojo očetovsko skrb za mlade ljudi in njihovo bodočnost se Ti tudi tokrat zahvaljujemo in ob-

Predstavniki delovnih kolektivov iz cele države čestitajo predsedniku republike za rojstni dan in mu izročajo darila

ljublamo, da bo Ljudska mladina vedno dosledno na Tvoji poti in vredna Tvoje ljubezni in zaupanja.

Naši izseljenci maršalu Titu

Beograd, 25. maja. Med mnogimi pozdravnimi brzojavkami in pismi, ki jih je prejel predsednik republike maršal Tito za svoj rojstni dan, so tudi čestitke naših izseljencev, ki mu sporočajo na ganljiv način svoje želje za dolgo življenje. Člani

slovenskega društva »Jedinstvo« v Argentini pišejo, da je rojstni dan tovariša Tita tudi zanje praznik. Vsa slovenska kolonija v Kordobi v Argentini poudarja, ko izraža svojo ljubezen do maršala Tita, da je »pripravljena dati svoje življenje za domovino in zanj, ako bi bilo potrebno.«

S posebno brzojavko je čestitala maršalu Titu k rojstnemu dnevu pionirka Ersilija Marićević iz Sao Paola v Braziliji. Jugoslovanski izseljenci iz Syd-

naya in okolice sporočajo: »Po zdravljamo Vas kot velikega sina naših narodov, pod čigar vodstvom so naši bratje v Jugoslaviji priborili svojo dragoceno svobodo in grade danes boljše in srečnejše življenje, za katerim so davno hrepela vsa naša pokolenja.« Prav tako mu čestitajo jugoslovanski izseljenci v Novi Zelandiji. Čestitko k rojstnemu dnevu mu je poleg drugih poslalo tudi jugoslovansko društvo »Edinost« v Heerlenu v Holandiji.

INDIJSKI TISK OB TITOVEM ROJSTNEM DNEVU

Tito je vrnil ljudem vero v socializem

»Nav Barat«: Maršal Tito spada v vrsto najvidnejših državnikov sveta — »Express«: Življenje maršala Tita predstavlja zgodovino sodobne Jugoslavije — »Times of India«: V tržaškem vprašanju je Tito pokazal svojo pomirljivost

New Delhi, 25. maja (Tanjug). Ob rojstnem dnevu maršala Tita objavljajo vodilni indijski listi danes posebne članke o življenju predsednika republike. Pod naslovom »Tito — legendarni heroj« objavlja »Hindustani Times« obširen opis življenja in dela maršala Tita in poudarja, da je glavna

zasluga maršala Tita, da je socialistično gibanje ponovno dobilo svojo napredno vlogo, katero je izgubilo pod udarci stalinizma.

Največji delhijski list v hindustanščini »Nav Barat« (Nova Indija) je objavil v zvezi s Titovim rojstnim dnem članek dolg dva stolpca, ki se konča je takole: »Maršal Tito spada v vrsto najvidnejših državnikov sodobnega sveta. Stabilnost in ohranitev neodvisnosti Jugoslavije sta osnovna temelja politike, kateri se je v celoti posvetil.

Obširne članke prinašata tudi delhijski »Hindustani Standard« in »Express«, po poudarja, da predstavlja življenje maršala Tita v bistvu zgodovino sodobne Jugoslavije.

Največji indijski list »Times of India« je še večer objavil članek ob Titovem rojstnem dnevu. V pregledu politike maršala Tita v utrjevanju jugoslovanskih odnosov z Grčijo in Turčijo se list zlasti zadržuje na vprašanju Trsta in piše: »Tržaško vprašanje loči Jugoslavijo od Italije, toda tudi v tem primeru je Tito pokazal svojo pomirljivost in občudovanja vredno popustljivost, mnogo bolj kot Italija.

Glasilo indijskih socialistov »Dženata« posveča v svoji da-

Obisk burmanskega državnika

Beograd, 25. maja (Jugopress). V začetku junija bo prišel v Jugoslavijo minister za informacije Burmanske unije g. Utun Vin. Burmanski državnik bo gost jugoslovanske vlade.

Člani socialistične stranke Avstrije v Opatiji

Reka, 25. maja. Davi je prišlo v Opatijo okoli 600 članov socialistične stranke Avstrije. Gostje so prišli na prijateljski obisk v Opatijo, kjer bodo ostali dva ali tri dni. V Voloskem, nedaleč od Opatije, so goste sprejeli zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij, pozdravil pa jih je Mirko Gotič, predsednik ljudskega odbora v Opatiji.

našnji številki dolg članek življenju maršala Tita in objavljajo na prvi strani veliko Titovo fotografijo. List poudarja, da je že med narodnoosvobodilno borbo lik Maršala Jugoslavije zrasel v največjega jugoslovanskega voditelja, sposobnega, da navdihuje svoje narode v junaštvo in žrtvovanju za svobodo in neodvisnost. Glasilo indijskih socialistov v svojem članku ugotavlja, da je Tito danes simbol dolgoletnih težav in borb jugoslovanskih narodov za svobodo in neodvisnost od vseh zunanjih sovražnikov. Ko analizira na koncu povojni razvoj socializma v Jugoslaviji, poudarja list, da je Tito edini, ki le v Evropi ljudem vrnil vero v vrednost socializma, pri čemer je ostal še vedno zvest načelu spoštovanja osebnih svobod.

V zvezi z Maršalovim rojstnim devom so objavili članke včeraj in danes še mnogi drugi indijski listi, zlasti pa tedniki, ki izhajajo v raznih domačih jezikih v Južni Indiji.

Vrh Everesta še ni zavzet

London, 25. maja (AFP). Prvi poskus britanske odprave, da bi dosegla vrh Mount Everesta ni uspel. Britanska ekspedicijska hotela doseči vrh v nedeljo. C. Bank in W. West-Macott, ki sta se v nedeljo odpravila proti vrhu, sta se morala vrniti v taborišče. Oba je prizadela avlišna bolezen, kakor ju je pri vzponu ovrnil tudi mehak sneg. V ponedeljek bosta srečo poskusila E. P. Hilary in A. Gregory. Odsila bosta iz taborišča št. 8, ki leži kakih 600 m pod vrhom Mount Everesta. Bank in West-Macott sta odšla iz taborišča št. 7, ki leži na južnem prelazu v višini 7750 m. Oba sta bila opremljena z aparati za dihanje najnovejše konstrukcije in sta upala, da bosta iz taborišča št. 7 dosegla vrh in se se isti dan vrnila. Hilary in Gregory pa sta po njunem neuspehu postavili svoje taborišče št. 8, kjer bosta prebila noč in v ponedeljek zjutraj tvegala nov naskok. Oba bosta uporabila aparate za dihanje starejših konstrukcij, ki jima bodo omogočili, da bosta lahko ostala dlje časa v območju redkega zraka. S seboj bosta vzela zastave Velike Britanije, Nepala in Združenih narodov, ki jih nameravata zasaditi na najvišji vrh sveta.

Nosilci šfete palic prinesli maršalu Titu za njegov rojstni dan čestitke jugoslovanskih narodov

Nekaj pred 17. uro so prispeli v Beograd pred Beli dvor nosilci Titovih šfete iz vseh krajev naše domovine, iz Trsta in Koroske. Nosilci šfete palic so napravili okoli 1.500.000 km dolgo pot, pri čemer je sodelovalo več stotisoč mladink in mladincev. Pred Belim dvorom je bila postavljena tribuna, okrašena z zelenjem, okoli nje pa so bile na visokih jamborih izbožene zastave vseh naših ljudskih republik.

Sprejema Titove šfete so se udeležili člani zveznega izvršnega sveta, predstavniki javnega in kulturnega življenja ter beograjskih množičnih organizacij. Na levi strani tribune je bila vojaška godba, na obeh straneh dohoda tribune pa so v spallirju stali oficirji, od katerih so mnogi nosili na prsih visoka vojaška odlikovanja.

Tik pred prihodom šfete je prišel na tribuno pred Belim dvorom tov. Tito, ki so ga navzoči pozdravili z navdušenim ploskanjem. Vojaška godba je začela partizansko koračnico »Na juriš«, tik za tem pa so se začeli prihajati nosilci šfete palic, da izroče tov. Titu za njegov 61. rojstni dan najpriskornejšo čestitko.

Prvi je izročil šfeto palico maršalu Titu predstavnik jugoslovanske ljudske armade, ki je v svojem nagovoru dejal, da JLA pozdravlja maršala Tita kot svojega vrhovnega komandanta in prvega predsednika republike Jugoslavije ter mu zagotavlja, da je JLA vsak dan pripravljena izvršiti ukaze svojega vrhovnega komandanta, da bo kot doslej vztrajno delala za svoje izpolnjevanje in dvig borbene moči ter da se je pripravljena zoperstaviti vsaki prilici, ki bi ogrožala neodvisnost naše socialistične domovine.

Nato je v imenu tržaške mladine čestitala maršalu Titu k rojstnemu dnevu tov. Anica Kralj.

Nato so izročili čestitke in pozdrave predstavniki Črne go-

re, Bosne in Hercegovine, v imenu Slovenije je čestital maršalu Titu Marino Urbanec, član društva za telesno vzgojo Partizan v Hrastniku, predstavniki LR Srbije, Hrvatske, Makedonije, predstavnik Slov. Koroske granicarjev, ki je maršalu Titu zagotavlja, da jugoslovanski granicariji ne bodo nikoli dovolili,

Zahvala maršala Tita

Vsakemu posebej se je maršal Tito zahvalil za prisrčne čestitke, nato pa je dejal:

Dragi tovariši in tovarišice, S tega mesta se najlepše zahvaljujem vam in preko vas vsem, ki so sodelovali v tej šfeti. Preko vse naše mladine se zahvaljujem naši narodom, ki so preko mladincev poslali čestitke in pozdrave za moj 61. rojstni dan. Ne vem, kako bi izrazil globoko hvaležnost za tako bogato izraženo priznanje, ki so mi ga danes dali naši narodi. Lahko samo rečem, da vidim v tem globoko vero naših ljudi v našo stvarnost, globoko vero naših ljudi v našo bodočnost in to je za nas največja nagrada in obenem zakon, ki ga moramo izvrševati zvesto do svojega zadnjega diha. Obljubim vam, da bom tudi v bodoče, kakor do sedaj, vse svoje fizične in umske sile, kolikor mi bo mogoče, posvetil samo enemu cilju, t. j. sreči naših narodov. Naj živi naša socialistična skupnost Jugoslavije!

Nosilci šfete gostje maršala Tita

Zatem je predsednik republike povabil vse prisotne na majhno zakusko. Nosilci šfete palic so se zbrali okoli velike mize, za katero je sedel maršal Tito in se začel prisrčno razgovarjati z njimi. Na prošnjo zastopnikov planincev je maršal Tito povedal, kako je leta 1941 odšel iz Beograda na osvobodeno ozemlje. Posebno prisrčno ozračje je nastalo, ko

so posamezniki začeli pripovedovati, kako dolgo so se pripravljali za ta slavnostni trenutek.

Po 18. uri je maršal Tito povabil svoje goste na akademijo, ki jo je organizirala Zveza za telesno vzgojo »Partizan«. Na vrtu so pod milim nebom mladinci in mladinke iz vse Jugoslavije predvajali 10 vaj, ki so napravile zelo lep vtis. Predsednik republike je spremljal vaje z velikim zanimanjem, saj je bil svoj čas sam telovadelec in tekmovalci v sabljanju. Mladinci in mladinke iz Novega Sada, Beograda in Ljubljane so zatem predvajali svoje ritmične igre. Mnogo odobravanja so želi tudi pionirji iz Ptujja in Beograda. Na koncu je ansambel kulturno-umetniškega društva »Branko Cvetković«, sestavljen iz delavcev beograjskega železniskega križišča, predvajal igre iz Hrvatske Posavine.

Ta prisrčna manifestacija ljubiteljev in vdanosti tovarišu Titu ob njegovem 61. rojstnem dnevu se je končala s kozarčkim kolom, ki so ga izvajali člani kulturno-umetniške skupine »Branko Krstanović«. Kolu so se takoj pridružili tudi vsi drugi prisotni, med njimi kot prvi generalpolkovnik Peko Dapčević, za njim pa vsi drugi. Dolgo se je razleglo skozi veliki park Belega dvora ketje: »Druže Tito, mi ti se kunemo...«

Nekete čestitke iz Jugoslavije in tujine

Beograd, 25. maja. Predsednik republike Josip Broz Tito je danes ves dan prejel brzojavke in pisma s čestitkami iz države in iz tujine, v katerih mu delovni kolektivi, ustanove, množične in družbene organizacije, enote JLA in mnogi posamezniki sporočajo svoje pozdrave in čestitke k 61. rojstnemu dnevu. Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar pravi v svoji brzojavki: »Ves znanstveni svet spremlja z odobravanjem Vaše veliko in pomembno državniško delo ter veruje, da je prav ta naloga, ki jo izvršujete, jamstvo za reoviran in bulen razvoj naše znanosti in kulture.

Maršalu Titu je čestitala tudi soproga velikega revolucionarja Borisa Kidriča, Zdenka Kidrič, v svojem imenu in imenu svojih hčera.

Nadalje so mu čestitali ljudstvo Bosne in Hercegovine, Ko-

Tovariša Miha Merinko in Janko Rudolf v razgovoru na tretjem kongresu sindikatov Slovenije

KOMISIJA ZA DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Rudarji, železarji, železničarji, gostinci o svojih izkušnjah

Ljubljana, 25. maja. Na prvi seji komisije večeraj popoldne so imeli glavno besedo delegati iz naših rudarskih revirjev in železničarji. Zlasti mnogo je bilo govora o zadnji uredbi o davku na plače in o plačilnem sistemu na železnici. Diskutanti so poudarjali, da sedaj veljavni predpisi o plačah pogosto ne upoštevajo težine dela in drugih momentov, ki bistveno vplivajo na to, koliko časa lahko kdo vzdrži pri nekem delu, ne da bi bilo resno ogroženo njegovo zdravje.

Precej je bilo govora tudi o higijensko-tehnični zaščiti delavcev in o uspehih na tem področju, ki so jih dosegla zlasti taka podjetja, katera so posvetila tem vprašanjem vso potrebno skrb.

Danes dopoldne so prišli do besede delavci iz gostinstva in trgovine, tekstilci, gradbeni, železarji, rudarji iz Mežice in se železničarji. Sprito dejstva, da je odstotek zaposlenih žena v trgovini izredno visok, bi bilo treba temeljito obdelati vprašanje embalaže. V mnogih primerih je ta sedaj taka, da presreže ženske moči in v danih primerih resno ogroža njihovo zdravje. Pozornosti je bilo v razpravi deležno tudi vprašanje dažanja gostšč. V socialističnem zakup, ker po mnenju diskutanta taki zakupi ne ustrezajo več stopnji našega raz-

voja. Delegat iz Jesenic se je zavzemal za gradnjo enodružinskih hišic v večjem obsegu, ker so stroški za taka enodružinska stanovanja ob upoštevanju lastne prizadevnosti graditelja tudi do štirikrat nižji kakor v blokovni gradnji. Isti delegat je nakazal problematiko v finansiranju kapitalne graditve in izrazil zaupanje nad dejstvom, da je v. pr. v Srbiji ob licitacijah nekaterih gradbenih del bilo več pobud, ki so se razlikovale druga od druge glede zneska tudi za 50 milijonov din in več.

Več delegatov je govorilo o škodljivosti familijarnih odnosov

v podjetjih. Taki odnosi nimajo za posledico le padanje delovne discipline, slabo kvaliteto dela ter razpisanje denarnih in materialnih sredstev, temveč tudi čisti gospodarski kriminal, ki se pogosto kaže v neutemeljeni delitvi presežnega plačnega sklada ali nagrad. Za primer je Pepca Kardelj navedla ljubljansko klavnico, v kateri je prejel lani direktor 267.000 din, njegov pomočnik pa 185.000 din nagrad. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da so si ti ljudje takrat bili na jasnem, da to ni njihov denar in da nimajo nanj nobenih pravic. O pomanjkljivem varčevanju, oziroma bolj razpisanju je med drugim govoril delegat iz Mežice, kjer preurejajo vilo direktorja, kadarkoli pride nov direktor, in kjer se vodilni ljudje podjetja ne morejo voziti v avtu, ki rima radia z »gajžlo«, medtem ko stojijo že pred leti začeta delavska stanovanja nedokončana in stanujejo delavci v nemogočih barakah.

Ob koncu dopoldanske razprave je govoril še Roman Albrecht, in sicer predvsem o odnosu našega delavskega razreda kot celote do razvijajoče se tehnike, tehnične in druge inteligence ter do žene in vloge, ki jo imajo žene v naši proizvodnji in družbeni ureditvi.

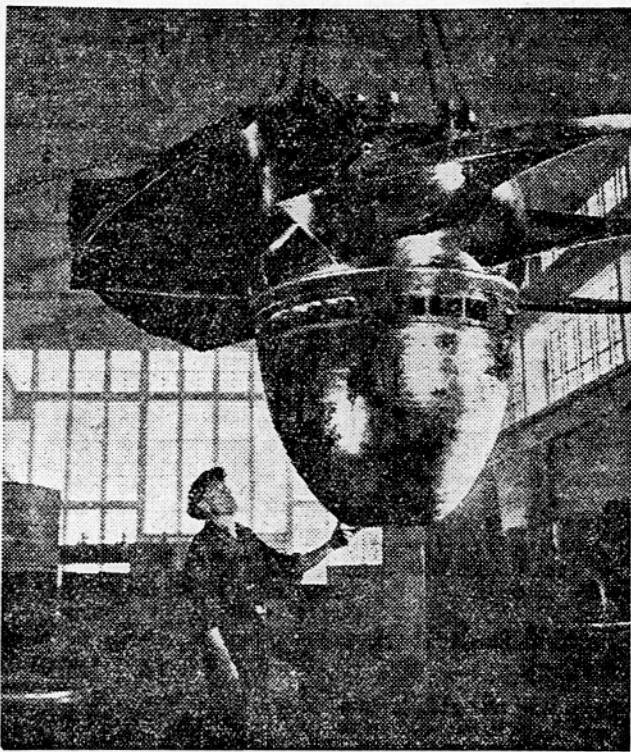
NA TITOV ROJSTNI DAN

so začeli s proizvodnjo novi industrijski obrati

V Rušah elektropeč

V tovarni dušika v Rušah je večeraj v prisotnosti vsega kolektiva začela obratovati nova električna peč, ki so jo izdelali po načrtih domačih strokovnjakov.

PREIZKUS PRVE TURBINE V MEDVODAH

Včeraj popoldne so v hidroelektrarni v Medvodah začeli preizkušati prvi agregat zmogljivosti 8000 kilovatov, ki je montiran v desni obratni zgradbi. Generator je izdelal tovarna »Rade Končar« iz Zagreba. Kaplanovo turbino, ki jo vidimo na sliki, pa so izdelali v Titovih zavodih »Litostroj« v Ljubljani. Nova elektrarna na Savi v Medvodah bo začela redno obratovati približno čez 6 tednov.

Bitolska tovarna
kož drobnice

V Bitolju so večeraj v počastitev 61. rojstnega dneva predsednika republike maršala Tita začeli z redno proizvodnjo v tovarni za predelavo kož drobnice, ki nosi ime po Borisu Kidriču. Tovarna za predelavo kož drobnice »Boris Kidrič« v Bitolju je ena najmoderneje opremljenih tovarn te vrste v

državi. Predelovala bo letno okoli 300.000 kv. metrov kož. Se letos bodo začeli s proizvodnjo tudi v posebnem krznarskem obratu. Gradnja in oprema tovarne je stala okoli pol milijarde dinarjev.

Prekmurci si urejajo
tiskarno

Pred vojno je imela Murska Sobotka kar dve tiskarni, manjši tiskarni pa sta bili tudi v Radgoni in Lendavi. Gospodarsko, politično in kulturno razvijajoče se Prekmurje vsak dan bolj čuti potrebo po lastni tiskarni tudi danes. Okrajni ljudski odbor Murske Sobotke je določil v letošnjem proračunu za tiskarno 2 milijona din, kar pa seveda ne bo dovolj. S pomočjo okrajnega odbora Socialistične zveze so Prekmurci že dobili dva stroja, ki predstavljata osnovo tiskarne. Sredstva za tiskarno zbirajo vse prekmurske organizacije in društva, pomagajo pa tudi podjetja, toda velikih investicij Prekmurci sami vendarle ne bodo mogli in pričakujejo tudi pomoč skupnosti.

Proizvodnja jekla v Belgiji je znašala aprila 395 tisoč ton. Lani aprila je znašala proizvodnja jekla 430.600 ton, letos marca pa 404.194 ton. Proizvodnja jekla v Luksemburgu pa je znašala leto aprila 232.119 ton ali okoli 10 tisoč ton manj kakor marca.

Se o problemu
viničarjev
in batarjev

V »Slovenskem poročevalcu« dne 17. maja smo čitali članek o rešitvi problemov baloških viničarjev in batarjev. S problemi, ki jih navaja pisec članka pa je treba računati tudi drugod, n. pr. po vinorodnih okoliših Slovenskih goricah. Viničarji, batarji in brezzemljaki v teh krajih so z velikim zanimanjem sledili razpravam in pripravam zakona o zemljiškem maksimumu, da bo s tem zakonom vendarle enkrat uresničena že stoletna želja izkoriščanja kmečkega delavca. Popolnoma se strinjamo s piscem omenjenega članka, ki predlaga in pravi, da je treba odvzeti vsa vinogradiška posestva velikim kmetom in nekmetom, ki jih obdelujejo koloni in viničarji ter jih vključiti v socialistična gospodarstva, kmetom pa naj se da v zameno orna zemlja.

Markovič Anton, Rožički vrh, Videm ob Štavnici

S-O-S slovenske grafike

(Nadaljevanje).

Stroj bi v tem primeru odplačali v dobrih 6 letih.

Naj tu mimogrede omenimo, da bi bilo treba za grafične stroje in naprave faktor znatno znižati, ali ga pa celo ukiniti, ker so izključno uvozno blago in jih doma nikoli ne bomo proizvajali. Naj samo za primer povemo, da grafičnih strojev, niti industrijsko razvita Svica ne izdeluje, marveč vse uvaža.

Ce bi bili za grafične stroje faktor ukinjen, pa bi stroji, ki ga imamo za primer, stal 5.600.000 deviznih dinarjev, ki bi jih amortizirali v dobrih 2 letih.

Po prostem tečaju franka s faktorjem 3 pa bi stal tak stroj 60.000.000 dinarjev, ki bi jih lahko odplačali pri današnjih cenah proizvodnje šele v 22 letih. Jasno je, da si tako grafična stroka ne more obnovljati svojih osnovnih sredstev, saj bo stroj današnje konstrukcije v 22 letih ne samo tehnično zastareel, marveč bo že prejel izrabljen, razen tega pa ne moremo misliti, da bi mogli imeti grafični izdelki tako visoke cene celih 22 let. Zato je več kot na dlani, da je nujno potrebna državna intervencija.

Naj na koncu primera iz knjižnega tiska poudarimo, da je račun, ki nam je pokazal na leto, 2.756.000 dinarjev razlike, mišljen samo za 4 stroje, medtem ko jih imamo v vsej Sloveniji 60. Zato znaša škoda, ki jo utrpí skupnost zaradi prevelikih cen ali nerentabilne grafične proizvodnje samo v knjižnem tisku 41.340.000 din.

2. Še drastičnejši primerjavo pa nam pokaže primer iz ofsetnega tiska, kjer sedanjí stroji, ki so vsi enobarvni, tiskajo le po 1000 odtisov na uro, medtem ko sodobni dvobarvni stroji tiskajo od 3000 do 5000 na uro. Kot primer vzemimo, da tiska nov stroj 4000 na uro; ker pa je dvobarven, ustreza to 8000 odtisov na uro ali 8-krat večji zmogljivosti.

Stari ofsetni stroj ima produktivnost tiska 62½ ali 5 ur v 8 urah, tako da napravi na leto 1.540.000 odtisov, katerih stroški (brez papirja in barve) znašajo po današnjih cenah 1.293.000 dinarjev. Če računamo, da stane delovna sila 384.000 din, potem stane 1000 odtisov 840 din.

Na novem ofsetnem stroju pa bi lahko dosegli 75% produktivnosti tiska, tako da bi v 6 urah od 8 ur napravili na leto 14.784.000 odtisov, katerih stroški (brez papirja, barve in druge izdelavne materiala) bi znašali po današnjih cenah 12 milijonov 418.560 din.

Po novih cenah bi znašali 1.552.320 din. Stroški za delovno silo ostanejo isti kot pri starem stroju, to je 384.000 din, tako, da bi 1000 odtisov na novem stroju stalo 95 din, kar pomeni pocenitev za 89%.

Kaj pomeni to za tujsko propagandno grafično izdelke, za mladinske slikanice in za različne etikete i. dr., kar vse se tiska na takem stroju, je več kot na dlani.

Oglejmo si sedaj še, kdaj bi lahko znižali cene, oziroma stroj ob današnjih cenah amortizirali.

Dvobarvni ofsetni stroj, ki smo ga vzeli za primer, in ki

bi nam bil najnujnejše potreben, stane danes 9100 angleških funtov. Po uradnem tečaju dinarja s faktorjem 3 znaša to 22.932.000 dinarjev. Razlika med starimi in novimi stroški proizvodnje pa znaša 11.866.000 dinarjev. Nov dvobarvni stroj bi v tem primeru amortizirali v 2 letih.

Ce računamo, da bi angleške funte plačali po uradnem tečaju, brez faktorja, bi stroj stal 7.744.000 din, kar bi lahko amortizirali ob sedanjih cenah še prej kot v 1 letu, naka bi lahko primerno znižali cene.

Naj zadostujeta samo ta dva primera iz knjižnega in ofsetnega tiska, podobni uspehi pa bi se pokazali v vseh drugih panogah grafične industrije.

Upamo, da smo s tem jasno prikazali upravičenost zahteve po obnovi slovenskih tiskarn in da nam bodo merodajni forumi nakazali vsaj za najnujnejšo obnovo devize po uradnem tečaju.

Najnujnejšim potrebam bi lahko zadostili s približno 150 milijoni deviznih dinarjev (brez faktorja). Da ta znesek ni pretiran, naj povemo, da bi za to denar lahko kupili le nujno potreben žrkovni material v ročni in strojni stavnici, 3 stavne stroje, 2 stavna in vlivalna stroja, 1 časopisno rotacijo za 32 strani, 2 srednjevelika cilindrska avtomata, 3 velike cilindrske avtomate za knjižni tisk, 2 dvobarvna ofsetna stroja, 2 rezalna stroja, 2 šivalna stroja z nitjo in 2 z žico, 2 zgibalna stroja, 2 sodobni stereotipisti, 1 kompletno klišarno ter najnujnejše pomožne in merilne naprave.

Treba je upoštevati, da le grafična industrija v Sloveniji vse doslej ni dobila iz državnih proračuna za svojo obnovo ničesar. Obnove pa je nujno potrebna, ker je njena proizvodnja vsak dan slabša in zaradi zastarelosti osnovnih sredstev tako draga, obenem pa, ker ne more več izpolnjevati velikih nalog, ki jih postavljajo dnevno kulturne, politične in gospodarske potrebe države.

Grafično delavstvo zato zahteva, naj merodajni forumi vendar že uvidijo upravičenost

obnove grafične industrije in vključijo nakazano vsoto 150 milijonov deviznih dinarjev kot prioriteto v državni investicijski načrt, da bo tako grafična proizvodnja lahko čimprej cenejša in zadostna, obenem pa s svojo kvaliteto dostojno reprezentirala svojo socialistično domovino doma in na tujem.

Ce pa to nikakor ne bi bilo mogoče, je treba glede na to, ker predvidevamo da bo po revalorizaciji osnovnih sredstev za grafično industrijo povišana amortizacija, da merodajni forumi grafični industriji izposlujejo ustrezno dolgoročno brezobrestno posojilo, da si po prostem tečaju nabavi zgoraj navedene najnujnejše investicije. V tem primeru pa bodo knjige, časopisi in ves drugi tisk še dolgo, dolgo dobo tako dragi, kakor so danes. (Koniec)

V Murski Soboti
bo kmalu dograjena
nova moderna tovarna
mleka v prahu

Mlekopromet v Murski Soboti zida ob pomoči UNICEF moderne tovarno mleka v prahu. Tovarna, ki je bila prvotno namenjena samo za mlekarino in predelavo mleka, bo zdaj preusmerjena v proizvodnjo mleka v prahu. Tovarno gradi Gradbeno podjetje »Sogrd« iz Murske Sobotice. Pri gradnji imajo težave z gradnjo dimnika, ker ne dobe primerne opeke, manjka pa tudi nekaterih instalacijskih naprav. Kljub vsem oviram pa upajo, da bo tovarna začela obratovati konec septembra ali začetek oktobra. Mlekopromet, ki bo upravljal to tovarno, se na to že pripravlja. Podjetje ima danes 40 uslužbencev in dober prevoznik park, kar je za promet z mlekom nujno potrebno. Računajo, da bo kapaciteta tovarne 30.000 l dnevno, ker pa je trenutno malo mleka kar se do septembra (lanskoletna suša, odprodaja) še ne bo popravilo do zadovoljive višine bo začeta kapaciteta okrog 12.000 l dnevno. Nova tovarna za mleko v prahu bo za Mursko Sobotico in sploh za Slovenijo dragocena, predvsem pa bo še pomembna za Prekmurje, ki mu itak manjka industrije.

„V tem času je naše delo največjega pomena“

I. kongres jugoslovanskih elektroenergetikov v Ljubljani

Včeraj popoldne je bila v domu JLA v Ljubljani slovesna otvoritev I. kongresa energetikov iz vse države. Na dnevnem redu trodnevnega kongresa, ki ga prireja Jugoslovanski komite mednarodne organizacije CIGRE, je 19 referatov, o katerih bodo razpravljali v petih sekcijah, in sicer v sekciji za gradnjo elektroenergetskih naprav, v sekciji za konstrukcije električnih strojev, v sekciji za električna omrežja in medsebojno povezovanje elektroenergetskih sistemov, v sekciji za predpise s področja elektroenergetike ter v sekciji za tehniško-ekonomsko proučevanje elektroenergetike s stališča dispečerskih (razdelovalnih) sistemov.

V svojem otvoritvenem govoru je predsednik Jugoslovanskega nacionalnega komiteja organizacije CIGRE, akademik dr. Milan Vidmar, prisrčno pozdravil okoli 180 zbranih delegatov in gostov iz vse države, ter je med drugim dejal tudi naslednje:

— V tem času, ko naše državo vodstvo in naši narodi z velikim naporom industrializirajo, oziroma elektrificirajo našo državo, je delo našega kongresa največjega pomena, saj bomo razpravljali o najnovejših tehničnih pridobitvah, ki se uveljavljajo s pomočjo mednarodne organizacije CIGRE tudi pri nas, mnogo pa tudi o naših izkušnjah, pridobljenih pri praktičnem delu in v inštitutih.

Včeraj popoldne so bila na dnevnem redu naslednja predavanja: inž. Velimir Ribar je poročal o gradnji transformatorskih postaj za 110, oziroma 35 kilovoltov v Srbiji, inž. Ljubisa Debeljaković je poročal o izkušnjah pri gradnji tipiziranih transformatorskih postaj, inž. Božidar Stefanini pa je pripravil za diskusijo predavanje o aktualnih problemih v zvezi z gradnjo daljnovodov za 110 kilovoltov.

Za široko javnost bodo zelo verjetno prav zanimiva naslednja predavanja: inž. Hrovoje Požarja: O energetski bilanci elektroenergetike sistema Slovenije in zahodne dela Hrvaške v l. 1957. (v torek popoldne), dalje predavanje inž. Dragutina Leskovarja o naših problemih pri gradnji hidrogeneratorskih postaj, inž. Antona Dolenc o dinamiki razvoja tovarne »Rade Končar« z ozirom na elektrifikacijo naše države (v sredo popoldne).

Gospodarske vesti

Zahodnonemški Službeni list je objavil dovoljenja za uvoz nekaterih izdelkov iz naše države; med drugim je objavljeno tudi dovoljenje za uvoz vina v vrednosti 1,2 milijona nemških mark, ter dovoljenje za uvoz surovega ribjega olja v vrednosti 15 milijonov nemških mark.

Svedska je letos v prvem tro-mesečju izvozila 146.700 ton papirja in lepenke. Lani v istem obdobju je znašal izvoz teh izdelkov 169.200 ton. Med drugim je Svedska izvozila tudi 49 tisoč ton časopisnega papirja.

Holandska je sklenila prepovedati uvoz francoskih vin in likerja. Ta sklep smatrajo kot represalijo zaradi uveljavljanja izvoza holandskega sira v Francijo.

Proizvodnja krušnih žitaric se je v Indiji povečala v prvih 2 letih 5-letnega gospodarskega načrta za 1,15 milijonov ton. Petletni načrt predvideva, da bo ob koncu indijske petletke leta 1956 znašala proizvodnja krušnih žitaric že okoli 7,6 milijonov ton. Če bo dosežena ta proizvodnja, bodo lahko ukiniteli uvoz krušnih žitaric, ki je znašal doslej povprečno 2,4 milijone ton letno.

TROJE SLOVENSKE ZDRAVILIŠKIH KRAJEV

Dobrna — Rogaska
Slatina — Radenci

Troje svetovno znanih slovenskih zdravilišč je dobro pripravljenih na letošnje turistično sezono. Po vojni so bili potrebni izredno veliki napor delovnih kolektivov v teh zdraviliščih, da so polagoma izginjali sledovi vojne. Vendarle so bila sredstva, ki so jih dobila na razpolago naša zdravilišča še premajhna, da bi le-ta imela n. pr. toliko prostora, oziroma postelj, kakor so jih imela pred vojno. Nekaj moramo predvsem ugotoviti, in sicer naslednje: zdraviliški kraji so bili dokaj zapostavljeni v primeru z gostinstvom. Medtem ko smo mnogo žrtvovali za nekoliko bolj urejene gostilne, so zdravilišča, ki so obenem tudi prijetna letovišča, nihala med turizmom, gostinstvom in zdravstvom: čeprav vemo, da je zdravje vir vsega: prijetnega oddiha, veselje sproščnosti in

velike sposobnosti za delo. Zdravilišče v Dobrni pri Celju je čudovit kraj pod Paskim Kozjakom. Po lepi cesti smo se od Celja pripeljali v 18 km od daljnega Dobrne. Zdravilišča poslopja so krog in krog obdana s hribi. Kraj, ki je pravzaprav en sam park neverjetno pomirja, oddiha željenega človeka. Dobrna in njene toplice so pri nas — kdo ve zakaj — poznane predvsem kot zdravilišče za ženske bolezni, poznane so kot letovišče, ki je prijetno le v turistični sezoni, nekako od junija do konca septembra. Temu pa ni tako! Zdraviliški kraj Dobrna je prijeten vse leto, njene toplice so zdravilne od januarja do konca decembra. To velja tudi za druga zdravilišča.

Kaj je uspelo napraviti kolektiv tega zdravilišča v minulih letih po vojni? Danes ima

zdravilišče okrog 550 postelj in tudi cene so dokaj zmjerne v primeru s cenami ob našem Jadranu. Dnevni pension stane z vsokom 520 do 630 dinarjev. Delovni ljudje uživajo tudi tu, kaj med sezono, t. j. od 1. junija do 15. septembra 40% popust. Pred sezono in po sezoni pa znaša popust 60%. V minulih letih je imela Dobrna, ki je bila že pred stoletji znana kot zdravilišče, od 6000 do 7200 gostov. Toplice v Dobrni so primerne za zdravljenje ginekoloških obolenj in zdravljenje revmatičnih bolezni, pa tudi za zdravljenje ženskih bolezni, raka in tuberkuloze. V zadnjih letih so v zdravilišču uredili tudi elektroterapijo. Stalni zdravnik je s svojimi strogi predpisi in navodili kaj majhna ovira, da v čudovitem parku okoli toplic ne bi moglo po plešihih zvečer drseti noge mladih razposajenih parov, ki so prišli sem na letovišče; skratka Dobrna je kraj, ki mora zadovoljiti bolne in zdrave.

To načelo uveljavljajo danes čedalje bolj vsa naša zdravilišča. Tako je tudi v Rogas-

ki Slatini, ki je bila, kakor mnogi drugi letoviški in zdraviliški kraji, nekoč dostopna le plemenitim in kraljevskim družinam. Rogaska Slatina, kamor je mogoče priti z lokalno železnico od Grobelnega, omenjajo listine že v 12. stoletju; prav tako so sednjo Dobrna. Kraj pod Dobrnjo gorjo je odkril kot zdravilišče hrvaški ban Peter Zrinjski, ki so mu v XVII. stoletju leta 1645 kmetje prinesli na lov zdravilne vode. Komaj pet let pozneje, torej pred dobrimi 250 leti, je mariborski zdravnik J. Benedict Grünzel že objavil znanstveno razpravo o teh zdravilnih vrelih najprej v latinščini, dve leti kasneje pa še v nemščini. Zdravilna voda iz Rogaske Slatine se je zlasti močno uveljavila na Dunaju. V XVII. stoletju je veljala steklenica vode 1 goldinar in 15 krajcarjev. Za zgodovino Rogaske Slatine pa bo verjetno najpomembnejše prav lansko leto, ko so ob priliki vrtnaj naleteli na številne nove izvirne znamenite rogaške vode. Zmogljivost vrelecev je povečana od 10 do 12.000 litrov mineralne vode na 200.000

litrov dnevno. V Rogaski Slatini, ki je dobro poznana po posebnih dietni kuhinji evropskega slovesa, tudi na drugih področjih skrbe za napredek tega zdravilišča. Stevilno postelj so povečali v letošnjem srednjem 780 na 850. Kakor vsa naša zdravilišča, tudi Rogaska Slatina redno obiskujejo mnogi gostje iz Srbije, Hrvaške, Vojvodine, Avstrije, Trsta in celo drugih držav. Tudi letos pričakujejo v Dobrni, Rogaski Slatini in Radencih reden obisk svojih starih znancev in prijateljev, pa tudi novih gostov, ki se jim bodo ti kraji prav gotovo priljubili. Rogaska Slatina bo letos nudila vsu dnevno oskrbo, v sezoni seveda, za ceno od 580 do 680 dinarjev.

Zdraviliško-letoviški kraj Radenska Slatina ali Radenci, nedaleč od Ljutomerja, je lani praznoval že 70-letnico obstoja zdravilišča. Zdravilna voda iz Radencev je po svojih sestavi, nah enakovredna vodom iz svetovnoznanih kopališč, kakor so Vichy v Franciji, Bad Nauheim pri Frankfurtu in Zah. Nemčiji in druga. Isto velja tudi za Ro-

gaško Slatino, ki prekaša celo znano zdravilišče v Karlovih Varah na Češkem. Vseh teh vrednot naših zdravilišč se pri nas v primeru z inozemstvom mnogo premalo zavedamo in le preradi sanjamo o tujih kopelih. S pomočjo zadostnih sredstev in dobro propagando bi prav gotovo začeli izgovarjati imena naših zdravilišč ne samo v Evropi, ampak tudi na drugih kontinentih. Medtem ko je Rogaska Slatina primerena za zdravljenje žolčnih, žleznih, črevesnih in še drugih bolezni, je zdravilišče in letovišče v Radencih najprimernejše za zdravljenje srčnih bolezni, za zdravljenje povečanega krvnega pritiska, žleznih in črevesnih motenj, pa tudi za zdravljenje ginekoloških obolenj.

Kakor v Dobrni imajo tudi v Rogaski Slatini in Radencih naprave za zdravljenje s pomočjo elektroterapije. Omenjamo nekaj elektroterapijev, njih naprav, ki jih imajo v Radencih, da bodo bralci vedeli, zakaj so potrebna ena in druga. Naprava za elektriziranje, ki se imenuje tonisator, služi za elek-

trično masažo in krepitev mišic ter živčevja. Višinsko sonce koristi slabokrvnim ljudem, ki ne prenesejo sonca, zdravi pa tudi rane, obolele vratne žleze in druge bolezni. Striolične kopeli pomirjajo, utrjujejo in krepe živce. Ultrakratki valovi (UKV) zdravijo različna obolenja in krepe oslabele dele telesa, oživljajo obtok krvi, uporabljajo se pri zdravljenju revme, pacientov z bolnimi ledvicami in jetri, ter še pri mnogih drugih boleznih. Razen tega imajo v Radencih tudi takome, novano dietmijo, napravo za zdravljenje z globinskim gretjem s pomočjo svetilnih plošč, ki jo uporabljajo pri zdravljenju išiasa, revme in podobnih bolezni. V Radencih je zelo kratka sezona, od 15. julija do 31. avgusta. Letos bo stal tukaj pension od 650 do 710 dinarjev v sezoni. (Popusti so tudi tukaj takšni, kakor v drugih zdraviliščih). Pripravili so se za sprejem gostov in letoviščarjev, kakor še nikoli, in nadejajo se, da bo delo, ki so ga opravili med mrtvo sezono rodilo uspehe, t. j. zadovoljstvo gostov. K. J.

Miselnost mezdnega delavca mora prerasti v miselnost gospodarja

Na nedeljskem plenarnem zasedanju sindikatov Slovenije je govoril član Republiškega sveta sindikatov Slovenije tovariš Roman Albreht o vlogi sindikatov pri vzgoji in izobraževanju delavcev, o čemer je nato popoldne in ves večerjajši dan razpravljala ena izmed treh komisij, na katere se je kongres razdelil.

Vsako družbeno početje moramo vrednotiti s stališča delavskih moralnih načel

Zivahno zanimanje za delavsko samovzgojo, je dejal med drugim tovariš Roman Albreht, odzrača na izobraževanje delavcev, se je pojavilo pri nas zlasti po uvedbi delavskega samoupravljanja v gospodarstvu. Ta prizadevanja se pojavljajo v raznih oblikah in so z enkrat mnogo večja od sadov, ki jih imamo. Nepravilno razdeljevanje plačilnih skladov, brezdušni odpuščaji rom nedvomno pričajo o tej trditvi. Takšni pojavi so tudi delavskim moralnim načelom, na osnovi katerih moramo vrednotiti vsako družbeno početje, če hočemo, da bo odpadla merskatna težava za posameznika in skupnost.

Razdrobljenost raznih organizacij, vzgojnih društev, krožkov, tečajev, ki naj bi pripomogli pri izobraževanju naših delavcev, bo zelo verjetno odpadla s povečanjem in stalnejšo delavnostjo delavskih prosvetnih društev »Svoboda«. V vzgoji našega delavskega razreda pa morajo vsi, ki se bavijo s tem, tako odborniki sindikatov in društev vedeti, da delavci niso neke vrste »služabniki«. Takšne vzgojne metode so po vsem naprednem svetu že zdavnaj zavrgli kot zastarele. Tisti, ki imajo opravka z vzgojo delavcev, se ne smejo smatrati za učitelje, pač pa za prijatelje in svetovalce, ki so samo prav tako del delavskega razreda. Prav iz teh vzrokov nam tudi razni po šolsko izde-

lani učni načrti za ekonomsko vzgojo niso rodili pričakovanih uspehov in zanje ni bilo največjega zanimanja. Zavreči moramo torej uradne oblike vzgoje in se lotiti drugih, bolj življenjskih. Začetnimi uspehi društev »Svoboda« smo lahko razmeroma zadovoljni, čeprav je njihovo delovanje ponekod še ozko in se pojavljajo mneneja, da so edino »Svoboda« delavska društva. Proti tem pojavi se bo nujno treba boriti, kakor bo treba še mnogo razpravljati o bodočem vzgojnem delovanju v vrstah našega delavskega razreda.

Razpravo v komisiji, ki jo je vodil tovariš Franc Bošnjakovič, je začel član izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Tone Fajfar. Najprej je dejal, da je izobraževanje delavcev posebno važno, ker so le-ti prevzeli upravljanje podjetij v svoje roke in se posebej zato, ker so nosilci vsakega napredka pri nas. Zatem je govoril o kulturi in o odnosu našega delavskega do naše socialistične kulture. Dejal je, da pri nas ne moremo več govoriti o neki posebni delavski kulturi, ki je vsaka kultura, ki jo ustvarjamo na katerem koli področju, naša socialistična kultura, čeprav jo lahko delimo na dobro in slabo. Primer nerazumevanja naše socialistične kulture so nekatera podjetja, ki so pokazala zelo slab odnos do Prešernove družbe, prav tako pa je tudi premalo naročnikov na »Svobodu« in »Socialistični misli«. Ob koncu je govoril še o mesečnem in predlagal, naj bi delovni kolektivi, ki imajo v rokah proizvajalna sredstva, postali tudi mesečni naše kulture.

Zatem se je razpravilo več kakor 20 diskutantov. Govorili so zlasti o potrebi stalnega izobraževanja delavcev, pa tudi o potrebi na vzgoji etične kulture, nečestitosti in tovarišnosti, borbi proti alkoholizmu, o potrebi na samoupravljanju, o učenju, o pripravi na delo mladine, o oblikah vzgoje in izobraževanja, o mnogih drugih vzgojnih vprašanjih. Delovni iz Krškega je navedel, da celo člani Zveze komunistov le v majhnem številu študirajo knjižne in časopisne. Rudolf Ganzlji in mnogi drugi delegati pa so govorili o borbi za moralno vrednoto v kolektivih in razvijanju primerne gospodarske kulture in izobraževanja naših delavcev. Medved tože iz štir je dejal, da je potrebna vzgoja in izobraževanje, da se vnesemo v tovarno, da imamo v vsakodnevno, kjer oživimo kulturne odnose, medtem ko je delegat iz Krškega navedel, da vsi delavci v Krškem niso izobraženi, da se za vzgojo in izobraževanje ljudi tudi materialna sredstva, kot so dvorane, kinematografi, igri-

Ma ind., brez katerih se politično in kulturno ali kakršni koli drugo javno življenje na terenu ne more razvijati.

Marija Ravbar iz Kranja se je zavezala za to, da je treba ženi-delavci priznati materinstvo kot njeno glavno nalogo, če pa hočemo, da se bo žena-delavka izobraževala, je treba v večji meri ustanovljati razna uslužbena podjetja, ki ženo-delavko razbremenjujejo v njenem gospodinjstvu.

Pred zaključkom dopoldanskega zasedanja komisije je govorilo še več delegatov o nepravilnem trošenju dobičkov in o gospodarskem kriminalu, ki ima svoj glavni izvor v zaostali miselnosti in spekulaciji. Komisija je glede tega osvojila mnenje, da je prišel čas, ko mora miselnost meznega delavca fim prej prerasti v miselnost gospodarja, ki bo v stanju da zavre vse take pojave, za veliki preokret v miselnosti naših ljudi pa je odgovoren delavski razred v celoti in je treba zato uporabljati vse razpoložljive in že znane kakor tudi nove napredne oblike vzgoje in izobraževanja, pri čemer lahko ogromno store vsi, ki kaj znajo.

V popoldanski razpravi je govoril delegat Gorjup iz Maribora o razmerah ob severni meji in apeliral na pomoč v obliki komitiranja, izletov, prireditve itd. Delegatka Julci Resnik iz Ljubljane je dejala, da je pionirska organizacija zelo primerna oblika dela z dorasajočo mladino, medtem ko mora v družini iz niti miselnost, da je za vzgojo otroka odgovorna edino mati. Med drugimi delegati je govoril tudi si kar Do-re Klemenčič in naglasil, da imata lepota in estetika velik vpliv

Brez demokracije ne bo demokracije

Posebna komisija je v mali sejni dvorani Doma sindikatov razpravljala pod predsedstvom tovar. Franca Borštnika o politično-organizacijskih vprašanjih sindikatov. V zelo živni razpravi so člani te komisije našli domala vsa najbolj pereča vprašanja o organizacijskih oblikah dela sindikatov v podjetjih in komunah. Razpravljali so tudi o odnosih med sindikati in organi družbenega upravljanja, največ pa o demokratičnosti v sindikalnih organizacijah. Ugotovili so, da se o važnih stvareh pogosto posvetujejo le funkcionarji sindikalnih podružnic, iz česar izvira pasivnost članstva. Sindikati pa se ne bodo mogli

na ljudi. Likovna umetnost ni luksuz, pač pa je luksuz pijančevanja. Likovna umetnost naj bi se uvažala tudi v zadružne domove, »Svobode« ter v pr. vatna stanovanja, kajti lepota ustvarja radost. Umetnost je vsa ljudska, so pa tudi umetniki, ki v delavskem življenju ne najdejo motivov za svoje ustvarjanje.

« Razpravi se je ponovno oglašil referent Roman Albreht ter med drugim naglasil, da se je pri političnem delu treba osredotočiti na industrijski proletarijat in da je v vrstah tega proletariata treba ustvariti tudi proletarsko združbo proti vsem škodljivim pojavom. »Svoboda« nikakor niso edine delavske kulturne institucije, pač pa naj bodo prosvetna društva z najširšimi prijemami izobraževanja. Seveda pa je treba za vzgojo in izobraževanje tudi materialnih žrtve. Se, kadar bodo delovni kolektivi doprinali za kulturo tudi materialne žrtve, bodo imeli v tej kulturi tudi pravico, zahtevati odraz svojega življenja in s tem bo rasel vpliv delavskega razreda na našo kulturo.

Ob koncu je komisija sprejela osnutek posebne resolucije o vzgojnih in izobraževalnih vprašanjih, o kateri bo jutri razpravljala še kongres na svojem plenarnem zasedanju.

Delegati mednarodnega kongresa trgovskih zbornic v Mariboru

V komisiji za družbeno upravljanje

V popoldanskem nadaljevanju dela komisije je število diskutantov doseglo 38. Od 20 prijaviteljev, kolikor jih je še ostalo, so se 4 že prej odpovedali diskusiji, sprito kratkega razpoložljivega časa pa je komisija nato sklenila, da odlože preostali, v kolikor imajo k obravnavanim vprašanjem še kakšne resnične bistvene pripombe, svojo razpravo na jutrišnji dan, ko konča kongres svoje delo.

Bistveno novih stvari popoldanska razprava ni prinesla. Tudi popoldne je bilo največ govora o tarifnih vprašanjih, o ženah in njihovem zaposlovanju, o začasnih nezaposlenosti in podobno. Sklepno besedo je imel predsednik sindikatov tovar. Janko Rudolf, ki je ugotovil, da je bila razprava sicer plodna, vendar celno preozka, ker se nekateri tudi pomembnih stvari skoraj ni dotaknili, in da je treba grajati — čeprav redke — pojave nekakšnega sovinitva, ki so prišli v razpravi na dan ob obravnavanju vprašanja zaposlovanja, stopenj akumulacije in pod. Tej njegovi oceni so delegati prirediteli s ploskanjem.

H koncu so člani komisije sprejeli osnutek resolucije, ki bo jutri predložen kongresu v razpravo in sklepanje.

ANTON ŠTEKELJ — 75 LETNIK

Pretekli soboto so se zbrali zastopniki sindikalnih podružnic grafičarjev v Domu grafičarjev, kjer so v prijateljskem razpoloženju praznovali 75 letnico rojstva tovar. Antona Štekelja.

Tovariš Štekelj je vzel položajni tovaršev, saj je kot stavec in korektor postal učitelj in negovalec slovenskega jezika. Več kot polstoletno društveno delo, ki ga ni zapustil niti sedaj, ko je v pokoju, ter strokovna usposobljenost, ki je povezana z napori grafičnega delavstva v preteklosti, sta odliki tega moža. Zato je prav, da se ga spominjamo tudi na tem mestu in mu želimo še mnogo zdravja in srečnih let.

Smrtna žrtev neurja nad Pokljuko

Dne 21. maja so Triglavski kot zagnali težki oblaki. Okoli 8. ure zvečer se je ulila silovita ploha. Posebno močno neurje je vladalo nad Pokljuko, pred katerim so se zatekali v delavsko sta s gospodinjstvom. Za popoldnejo Antona Štekelja v Franc Rozman. Okoli 21 ure je v kočjo udarila in na mestu ubila Franca Hribarja ter do nezvesti udarila Antona Štekelja. S smrtno Franco Hribarja je Gospodinja Pokljuka izubila marljivost in vestnega vodja delovne skupine, ki je večji del svojega življenja prebil v gozdu kot gozni delavec.

Na obeh straneh meje bodo popravili ceste

Po vzpostavitev malega obmejnega prometa med Avstrijo in našo državo so v Jurju ob Pesnici začeli z deli v kamnolomu, kjer pridobivajo in drobijo mšani granit, ki ga bodo uporabili za popravilo cest na obeh straneh meje. Za popoldnejo Antona Štekelja v Franc Rozman. Okoli 21 ure je v kočjo udarila in na mestu ubila Franca Hribarja ter do nezvesti udarila Antona Štekelja. S smrtno Franco Hribarja je Gospodinja Pokljuka izubila marljivost in vestnega vodja delovne skupine, ki je večji del svojega življenja prebil v gozdu kot gozni delavec.

N A S I P R O B L E M I

Kdaj se bo izboljšal sistem štipendiranja?

Najprej hočem odgovoriti na vprašanje, kakšen je danes sistem štipendiranja na univerzi, kdo ima pravico prejemati štipendijo in kakšna je razlika med tistimi, ki prejemajo otroško doklado in tistimi, ki prejemajo štipendijo!

Sedanjí položaj štipendistov

Štipendijo dobi tisti, ki iz raznih vzrokov ne more dobiti otroških doklad. Izpolniti pa mora posebne pogoje, da ima pravico do štipendije. Eden pogojev je, da mora polagati izpite vsaj s pravim uspehom. V prvem letniku študentje, ki nimajo otroških dokladov, ne morejo dobiti štipendije, verjetno zaradi tega, ker še niso pokazali nobenih uspehov. Tak pogoj ne zadene tistih študentov prvega letnika, ki dobivajo otroško doklado.

Povprečna višina štipendije znaša 2.000 din mesečno. Zelo redki dobijo 3.000 dinarjev, nekaj pa jih dobijo tudi manj kot 2.000 din na mesec. Poleg tega se štipendije podeljujejo samo v mesecih pretrudavanja, ne pa med počitnicami. Če je štipendist med počitnicami zaprosil za štipendijo, so ga zavrnili z odgovorom, naj gre za en mesec v brigado, dva meseca pa bo že kako. Treba pa je tudi poudariti, da so študentje štipendisti navadno socialno šibkejši kot pa študentje, ki prejemajo doklado, kajti med štipendiste spadajo sirote brez staršev. Iz tega je razvidno, zakaj si štipendisti želimo spremembo v sistemu štipendiranja. Dve leti čaka-

mo, kdaj se bo ta sistem spremenil. Ne samo, da ni upanja v izboljšanje, ampak nam obljubljajo, da bodo še te minimalne štipendije je znižali. Če preteklo leto je bilo računeno, da jih bodo znižali kar za 60%. Bojimo se, da se ne bo to zgodilo v bližnji bodočnosti. Večjo pozornost kot doslej se naj vložijo na štipendiste, posebno na tiste, ki so socialno zelo ogroženi. Z malo več volje bi se dalo marsikaj doseči, ne pa, da se a priori reče: če ni, ne moreš dobiti.

Kje in kakšen je izhod iz tega stanja?

Po mojem mnenju ne bi bila rešitev v tem, da se ukine sistem

doklad in preide na sistem štipendiranja. Z ukinitvijo otroških dokladov bi se sicer popravile nekatere pomanjkljivosti, pojavile bi se pa prav gotovo nove, še večje kot obstojajo danes. Mislim, da bi z ukinitvijo otroških dokladov večina študentov prišla na slabše, manjšina (t. j. štipendisti) pa na boljše. Zato je boljše, da ostanemo pri starem sistemu doklad, ki naj se izpolni s spremembo v načinu štipendiranja.

Ker pa se je naš družbeno ekonomski sistem bistveno spremenil in ker smo prešli iz centralizacije v decentralizacijo, zahteva ta sprememba tudi spremembo v načinu podeljevanja štipendij. Funkcija štipendista naj od Sveta za kulturo in prosveto prevzamemo okrajni in mestni ljudski odbori in mestni ljudski odbori bi naj dali o tem svojo mnenje in pripombe. Na vsak način je nujno potrebno, da se sistem štipendiranja najkasneje do naslednjega šolskega leta izpremeni in izpopolni.

Na univerzi in visokih šolah le 6% delavcev in 11% kmečke mladine

Opozoriti bi hotel še na nekaj drugega, zaradi česar obstoječi sistem štipendiranja ne ustreza. Na univerzi in visokih šolah je samo 6% delavske mladine in 11 odstotkov kmečke mladine, večina študentov izhaja iz uradniških slojev. Čeprav je delavsko in kmečko prebivalstvo visoko nad uradniškim, daje zelo majhen odstotek mladine na univerzo. Kmečka mladina nima pravice do doklad niti pravice do štipendije. Kako naj potem pričakujemo večji dotok kmečke mladine na univerzo, posebno s tistih malih kmetov, ki so iz manj rodovitnih predelov Slovenije? Na resnost položaja je opozoril že delegat univerze na IV. kongresu Socialistične zveze delovnih ljudi, kajti ta sistem ne kaže izboljšanja

odnosa, temveč na poslabšanje.

Vsa krivda tega nesorazmerja v socialnem sestavu študentov leži v nepravilnem sistemu štipendiranja. Če ne bomo ta sistem čimprej izpremenili in izpopolnili, se bo to razmerje še bolj poslabšalo. To pa ni samo nepravilno za vse tiste, ki si želijo študirati, a ne morejo, temveč tudi ni v interesu socialistične družbe. Spremembo v socialnem sestavu študentov seveda ne bo možno doseči naenkrat. Treba pa je, da se tega problema neprestano zavedamo in izdajamo take ukrepe, ki bodo omogočili večji dotok delavske in kmečke mladine na univerzo in visoke šole. Da bomo dosegli izpremembo v socialnem sestavu študentov, moramo problem začeti reševati že n srednji šoli. Na srednji šoli moramo omogočiti poln razvoj tisti delavski in kmečki mladini, ki kaže za študijsko sposobnost in veselje, na nima od doma potrebne podpore. Torej več zanimanja za tisto delavsko in kmečko mladino, ki si želi študirati in ji starši ne morejo dati te možnosti. Znano je, da mnogim delavcem in tisti kmetom ni do tega, da bi poslali svoje otroke na univerzo, pa čeprav kažejo še tako dobre uspehe. Skoraj vsak uradnik pa hoče imeti svoje otroke univerzitetno izobražene, pa naj kažejo še tako majhne sposobnosti. Ta čut dolžnosti do svojih otrok, ki je pri starših različnega socialnega poretka različen, bi morali upoštevati, če hočemo izpremeniti socialni sestav študentov.

Socialen položaj študentov je težak in zelo resen. Študentje, katerih starši so socialno šibki in ki so izven Ljubljane, živijo v skrajno bednih razmerah. Takih pa prav gotovo ni malo. Mnogi so podhranjeni, mnogi sploh ne verederajo. Ko študent absolviraa, ne dobi več doklad; po končanem zadnjem semestru potrebuje najmanj eno leto, da lahko diplomira. Kako se naj preživlja v tem letu? Po mojem mnenju mora socialistična družba na to dati odgovor. Skratka, socialni položaj študentov bo treba začeti reševati bolj aktivno in z večjo občutljivostjo kot doslej, da ne bo med študenti toliko tožb, godrnjanja in obžalovanja, da jim je žal, ker so šli študirati.

Jerovšek Janez

Iz Slovenije poročajo

Delegati mednarodnega kongresa trgovskih zbornic v Mariboru

V nedeljo so prispeli v Maribor delegati, ki so se udeležili mednarodnega kongresa trgovskih zbornic na Dunaju. V našo državo so prišli na povabilo Zvezne trgovske zbornice. Goste spremlja tovar. Cunder, predsednik trgovske zbornice LRS. V Mariboru so jim priredili svečan sprejem v hotelu »Orel«, kjer jih je v imenu MLO pozdravil Tone Bole. Nato so gostje odpotovali na Pohorje, odod pa bodo odšli v naše najlepše turistične kraje.

Slikar Karel Jakob razstavlja v Mariboru

V nedeljo dopoldne je bila v Bel dvorani Doma ljudske prosvete v Mariboru odprta razstava slik akademskega slikarja Karla Jakoba, ki razstavlja kot gost mariborskih upodablajočih umetnikov 32 pokrajinskih slik in portretov. Razstava bo odprta do 7. junija.

Nova premiera v mariborskem gledališču

V soboto zvečer je bila v mariborskem gledališču premiera Claudovne drame »Krog s kredo«, ki jo je kot gost režiral Ciril Debevc. Po mnenju obiskovalcev je bila to ena najboljših pripraviljenih in odigranih prireditev letos na mariborskem odru.

Mariborski trg je dobro založen

Slana, ki je prizadela tudi Maribor in okolico, ni pokazala posledic na mariborskem zelenjadnem trgu, ki je še vedno dobro založen. Ponudba je še vedno večja od povpraševanja in cene padajo. V izobilju je solata po 30 do 50 din kg, nova čebula stane 40 do 50 din, koleraba 70 din, spinacea 40 do 60 din. Mleka tudi ne manjka po 30 din liter, jajca pa so po 14 do 15 din.

V Rogatcu so ustanovili turistično društvo

V Rogatcu pod Donačko goro, so ustanovili turistično društvo, ki bo skrbelo za opešavo trga in razvoj turizma v gorah Podostolja. Tik pod Donačko goro bodo uredili plansko postojanje. Poskrbeli bodo za regulacijo poteka, oprežili bližnje izletniške točke in nasadili v trgu zeleni pas.

Novomeški pionirji so proslavili praznik pomladi

Nasmejanji in vedrih obrazov je v soboto 23. maja odhletelo na praznovanje pomladi na Trško goro okrog 700 pionirjev in pionirk novomeške, smilheške in trškogorske osnovne šole ter nižje gimnazije iz Novega mesta. Na skupnem zbornem mestu pod Trško goro so izvedli obširen kulturni spored. Novomeški pionirji so ob tej priložnosti obdarili trškogorske s knjigami.

Tudi Celje bo rešilo svoj stanovanjski in šolski problem

Da tudi Celjani ne držijo rok nazvkrž, pričajo velike stanovanjske zgradbe, ki bodo vsak hip pod strop, vendar pa bodo komaj potolažile najpogostejše prošnje. Okrog tisoč prošnji za stanovanja neprestano žuga stanovanjskemu uradu in prosil, naj bi čimprej začeli graditi nove in nove stanovanjske hiše. Hkrati rešujejo tudi šolsko vprašanje. Najbolj jih bode valenska šola, ker ne vedo, kam z njo.

Postavili bodo spomenik Antonu Aškercu

Novoustanovljeni klub celjskih kulturnih delavcev je sklenil, da bo prevzel iniciativo za postavitev spomenika pesniku Antonu Aškercu v Celju. Spomenik naj bi bil odkrit najpozneje do 1. 1955. Sestavljen bo poseben odbor, ki bo vodil pripravljajalna dela in pripravil vse potrebno za razpis nagradnega natečaja za osnutek spomenika.

Turistično propagandni adresar Celja

Odpelavsko društvo v Celju bo izdalo turistično-propagandni adresar Celja. V uredniški odbor so predstavniki trgovskih, gostinskih in obrtnih zbornic mesta Celja in Celjsko-okolice ter celjsko planjsko društvo in nekateri značilni kulturni delavci. Adresar bo obsegal vse turistične in zgodovinske podatke o Celju in okolici pri seznanje gospodarskih podjetij s potrebnimi podatki.

Kaj pripravlja Prešernovo gledališče v Kranju

Prešernovo gledališče v Kranju pripravlja v tej sezoni še dvoje del. Scensko glasbo za delo uglasbil Bojan Adamič. Zaključna uprizoritev bo še Stevana Zweiga »Volpone«, prav tako v režiji Dina Radojevića.

Upokojenci v Velenju

Podružnica Društva upokojencev v Velenju je na svojem občnem zboru 14. maja sklenila, da kolektivno pripravi svoj vstop v Socialistično zvezo delavskega ljudstva. Podružnica šteje 580 članov, ki se udeležujejo prodajani Ljudske univerze, sodelujejo v raznih sekcijah kulturno-prosvetnega delavskega društva »Svoboda« pomagajo v ostalih množičnih organizacijah. Od sada preteklega leta 36.710 din bodo nikažali 20.000 din za posojilo obseknemu ljudskemu odboru v Velenju za zgraditev osnovne šole in gimnazije.

Mladinski festival na Jesenicah

Včeraj se je končal na Jesenicah II. mladinski festival, ki je bil posvečen rojstnemu dnevu marsala Tita. V okviru festivala je bilo več kulturnih in športnih prireditev.

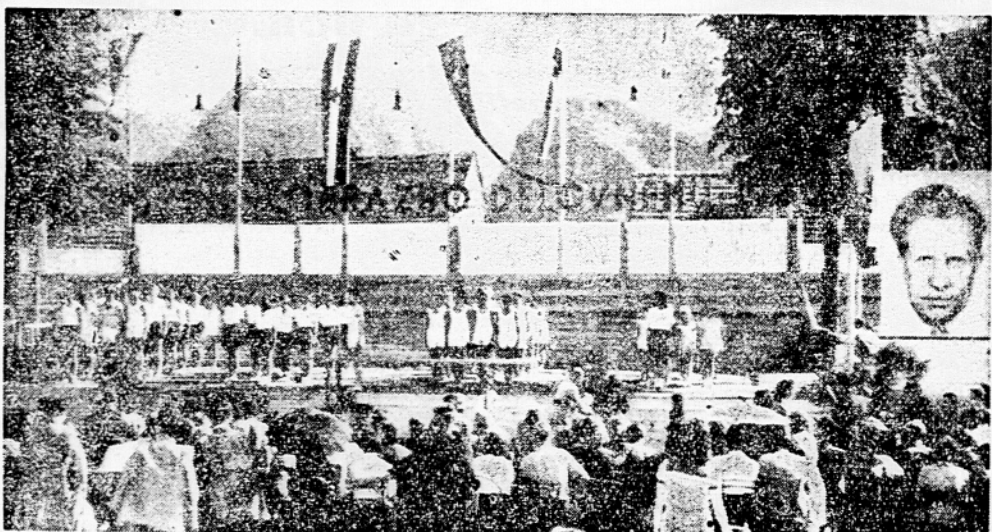
Našli so prvo volčje leglo

Pred dnevi se je mudil na Javorniku in sicer na področju, ki mu domačini pravijo Jaklovka, kmet Franc Bogac iz Klenka. V težko dostopnem kraju sredni skal je opazil komo leglo kmetov polenih, psom podobnih mladičev. Našel je 12 zivali. Takoj se mu je vzdudil sum, da so volkovi. Ko se je vrnil domov, je takoj obvestil člane lovške družine Pivka, ki so se hitro odpravili na Javornik. Članu lovške družine Francu Česnu se je po 12 urnem čakanju nasmehnila izredna lovska sreča, ko mu je pred postojano prišla volkulja. Volkuljo je sicer obstrleli, toda mu je ušla, po daljšem iskanju pa je volčje leglo vendarle našel in ga prinesel v dolino.

Kaže, da je volčje leglo v Javorniku prvo, ki so ga to pomlad odkrili in unčili. Gotovo bo ta primer dal spodbudo tudi drugim lovcom, da bodo napeli vse sile, da odkrijejo volčja legla in tako zajeze razširjenje volkov, ki so največji škodljivci naših lovišč in postajajo resna nevarnost naši živinoreji. Za vsakega mladiča je razpisana nagrada 5000 dinarjev.

V Škofji Loki je spet gorelo

V ponedeljek 18. maja je kmalu po nevihti kileala siren na Trati v Škofji Loki k gašenju požara, ki je nastal v mnerski delavnici Gradiska Požar je upecelil dve poslopji in upelil vse stroje. Na kraj požara je prihitelo več gasilskih društev in vojske. Požar je najbrže podtaknila zlobna roka. Je bila tudi celgašenju na zločinskih delu, ker so našli nekaj gasilskih čevljev, rožarnih škodo, ki so je povzročili požor. Cenjo za okrog 15 milijonov din.

V Zagorju ob Savi je bil večerjajši zaključek enotedenskega festivala kulturno-prosvetnih društev »Svoboda«. Prvo nagrado je dobilo društvo »Svoboda« iz Toplice (Zagorje). Zaključna festiva, na katerem so poleg pevskih zborov nastopili tudi zagorski telovadci in telovadke, je udeležili tudi predsednik izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko. Dopoldne pa je pred nastopom pevskih zborov govoril Ivan Regent, predsednik zveze »Svoboda«.

PISMA VREDNIŠTVU

KDO IMA PRAV

Da uredim službeno razmerje, sem v smislu uredbe o stopnji šol in tečajev, ki je izšla v Uradnem listu FLRJ dne 5. IV. 1952, števil 18/52, napravil na Svet za prosveto in kulturo, odbor za srednje šole LRS v Ljubljani prošnjo za priznanje nepopolne srednje šole, s primerno utemeljitvijo. Sem namreč uslužbenec, ki nisem absolutni gimnazijec, pač pa sem končal osemrazredno mestno šolo v Radovljici. Svet za prosveto in kulturo mi je na mojo prošnjo izdal z dopisom z dne 7. maja 1952 priznanje o nepopolni srednji šoli za ureditev službenega razmerja. 21. maja 1952 pa sem napravil na Komisijo za preverbo pri Direkciji pošte v Ljubljani prošnjo za preverbo o PTT manipulantu I. razreda v smislu čl. 15, točka 1 uredbe o nazivih in plačah uslužbenec PTT stroke (Uradni list št. 20 z dne 12. aprila 1952). Tej prošnji sem priložil kot verodostojno prilogo še dopis Sveta za prosveto in kulturo LRS. Meseca oktobra 1952 pa sem prejel od personalne komisije pri Glavni poštni direkciji v Beogradu pod števil 9528 z dne 7. 8. 52 negativno odločbo z motivacijo, da nisem dokončan osemrazredne osnovne šole v Radovljici do 31. oktobra 1952. Čudno se mi zdi, zakaj mi glavna pošta v Beogradu izdala odločbo, da nisem dokončan osemrazredne osnovne šole v Radovljici do 31. oktobra 1952. Čudno se mi zdi, zakaj mi glavna pošta v Beogradu izdala odločbo, da nisem dokončan osemrazredne osnovne šole v Radovljici do 31. oktobra 1952. Čudno se mi zdi, zakaj mi glavna pošta v Beogradu izdala odločbo, da nisem dokončan osemrazredne osnovne šole v Radovljici do 31. oktobra 1952. Čudno se mi zdi, zakaj mi glavna pošta v Beogradu izdala odločbo, da nisem dokončan osemrazredne osnovne šole v Radovljici do 31. oktobra 1952.

prošilo za intervencijo Vas obveščamo, da v zadevi Vaše preverbe ne bomo intervenirali, ker za — to niso podani zakoniti pogoji. Odločba o stopnji šol in tečajev namreč določa, da izobrazbi nepopolne srednje šole odgovarja prejšnja osemrazredna višja ljudska šola, medtem ko o osemrazrednih ljudskih šolah le tedaj, če je bil dovršen do 31. oktobra 1942. Ker pa iz spričevala šole v Radovljici izhaja, da gre za navadno ljudsko šolo in da ste osmi razred končali šele l. 1925, se Vam izobrazba popolne srednje šole ne more priznati.

Kakor izgleda mi tudi javni tožilec LRS nič ne izpodbija dopisa Sveta za prosveto in kulturo LRS, s katerim mi je priznal nepopolno srednjo šolo za ureditev službenega razmerja. Nastalo je sedaj vprašanje, ali se je javni tožilec kaj posvetoval s Svetom za prosveto in kulturo v Ljubljani preden je izdal ta negativni odgovor, ker je edino on pristojen, da štiti varstvo zakonitosti. Kakor mi je znano, se je javni tožilec posvetoval le s personalnim referentom Direkcije pošte v Ljubljani glede moje šolske izobrazbe in preverbe. Nič ni čudno, če nisem nikjer uspel, saj mi je referent na poštni direkciji Ciril Bratuš dejal: »Nagli, tudi če bi imeli nepopolno srednjo šolo, ne bi mogli napredovati za manipulantu I. razreda.«

Iz tega navedenega sem prišel do zaključka, da res ne vem, kdo ima prav in kdo je upravičen, da odloča o kompetenci solstva ter sem zaradi tega bil pripravljen vprašati to javnost.

Zdi se nam, da je stopopek navedenih organov do trajnosti birokratičen, da zaradi enega leta razlike ugodno ne rešijo vloge prosila.

Franc Naglič, pismonoša, Radovljica, Prešernova10.

Naš novi roman „SLAVOLOK ZMAGE“

ki bo začel v soboto, 30. maja izhajati v podlistku »Slovenskega poročevalca«, je ob koncu druge svetovne vojne napisal sloveči, svetovno znani pisatelj ERICH MARIA REMARQUE, avtor najboljšega in najpomembnejšega romana iz prve svetovne vojne »NA ZAHODU NIČ NOVEGA« (»Im Westen nichts neues«). — Roman »Slavolok zmage« (»Arc de triomphe«) je preveden že v vse svetovne jezike in je izšel že v mnogih izdajah, ki izpričujejo njegovo živo sodobnost in veliko umetniško vrednost. Poslovenil ga je priznani prevajalec Fran Albrecht. — Nekaj podrobnejših podatkov o pisatelju in o romanu »Slavolok zmage« bomo priobčili v jutrišnji številki našega lista. — Naročite se takoj na »Slovenskega poročevalca«, da boste lahko brali naš novi, izredno zanimivi in veskozi napeti podlistek!

Navodila za črpanje sredstev iz sklada za vzdrževanje hiš

Odlok o delitvi sredstev sklada in o postopku za črpanje in uporabo teh sredstev (ki je bil sprejet na zadnji seji MLO) je z objavo v Uradnem listu LRS, št. 14 z dne 14. 5. 53 polnomočno.

V smislu določil odloka smejo hišni lastniki 75% v sklad vplačanih sredstev porabiti za večja popravila in obnovitvena dela hiše, za katero so bili prispevki plačani. Kot večja popravila in obnovitvena dela se smatrajo naslednja:

1. zidarska dela: obnove fasad, stropov, nosilcev, preklad, izolacija tal, popravila grednic, ponikovalnic, kanalizacij, obnovitev ograj, popravila balkonov, popravila in obnovitev dimnikov, obnovitev streh.
2. tesarska dela: naprava podov, obnovitev stropov, ostrišja, stopnic, lesenih balkonov, naprava drvarnic v hiši.
3. mizarska dela: obnovitev oken in balkonskih vrat.
4. krovski dela: prekritje oziroma obnovitev krovov.
5. kleparska dela: obnovitev žlebov, odročnih cev, obrobne pločevine, pločevine ob kapu, prekritje streh.
6. ključavničarska dela: obnovitev mrež v trotoarjih, popravila in obnovitev balkonskih ograj, obnovitev snežnih žlebov, obnovitev železnih rolet, vrat in ograj.
7. pleskarska in slikarska dela: pleskanje oken v fasadi, balkonskih ograj, slikanje stopnišč, vež in hodnikov in dr.
8. steklarska dela: zasteklitev svetlobnih dvorišč ali streh.
9. pečarska dela: novi štedilniki, nove peči.
10. Vse instalcijske naprave v zidu.

Nikakor pa ni dopustno uporabiti sredstva sklada za tekoča drobna popravila, osebne izdatke, kakor n. pr. plače hišnim upraviteljem, hišnikom, nadalje za varovalnico hiše, stroške pisarne, dimnikarja, stopniščnega razsvetljavo, stroške snajžanja itd. Ravno tako se ne more ta sklad uporabiti za razne adaptacije in preureditve na hišah.

Črpanje in poraba sredstev sklada se bo vršila po sledečih navodilih:

Hišni lastnik predloži račun za izvršena popravila upravi sklada, Kresjaka, Mačkova ulica 2, soba št. 67/II. Izvirnim računom je treba obvezno priložiti poročilo o času izvršitve večjih popravil, o do-

bavi materiala, o vsoti plačanih prispevkov na sklad (s potrdili o dnosno odrezki), točen naslov zgradbe in njenega lastnika, odnosno upravitelja ter upnika, ki mu bo finančni organ izplačal zahtevano vsoto.

Iz sredstev sklada se smejo kriti računi za popravila izvršena od

dneva dalje, ko je stopil odlok v veljavo.

MLO, Tajništvo za komunalne zadeve sme na osnovi prošnje donosnika lastnikom zgradb, ki so od 1. januarja 1952 dalje najeli posojilo pri Državnem kreditnem zavodu zaradi velikih popravil in obnovitev, ki ga vračajo v dogovorjenih obrokih, da razpoložljivi del vplačanega prispevka upo-

rabijo za kritje zapadlih anuitet. Odlok predvideva kazeno do 5000 dinarjev za prekrške proti onim hišnim lastnikom, ki sprejeta sredstva ne uporabijo za odobrena dela in v namene, določene v tem odloku.

Črpanje sredstev sklada se bo dovolilo samo onim lastnikom zgradb, ki so v redu odvajali del najemnine v sklad.

Ekonomika atomske energije

Začetka 1. 1948 je dal pokojni Boris Kidrič pobudo za gradnjo današnjega inštituta za nuklearne vede v Vinici pri Beogradu, ki nosi sedaj njegovo ime. Naloga inštituta je usposabljanje znanstvenih delavcev za proučevanje jeder atomov z namenom, da bomo postopoma začeli uporabljati atomsko energijo za praktične namene tudi v naši državi. Direktor inštituta St. Dedijer je v »Ekonomske politike« objavil članek »Ekonomika atomske energije« s podnaslovom »Potrebe in možnosti mednarodnega sodelovanja ter izmenjave.« Zaradi zanimivosti objavljamo nekatere podrobnosti iz tega članka.

Za vse države, zlasti one, ki so na poti industrijskega razvoja, na področju proučevanja atomske energije pa komaj pri laboratorijskih poskusih in usposabljanju kadrov, je vprašanje mednarodnega sodelovanja in izmenjave izkušenj o proučevanju energije izredno velikega pomena.

V zadnjih letih je postalo jasno, da je mogoče uporabiti energijo, ki jo dobimo pri razcepitvi jedra urana ali plutonija, za mirnodobske namene. Danes je že jasno vodečim ljudem v celni vrsti držav, da zastoj na področju atomske energije lahko pomeni resen poraz v borbi za gospodarsko in potemtakem tudi za politično samostojnost. Zaradi tega mnoge evropske države z velikimi naporii usposablja svoje inštitute za proučevanje nuklearnih ved in atomske energije. Francija je n. pr. nedavno sprejela svoj petletni načrt dela na področju atomske energije in izgradila svoje veliko raziskovalno središče v Saclayu. Zadnji čas kažejo vsi znaki za to, da bo tudi Italija pospešila delo na tem področju. V vseh evropskih državah se danes neverjetno zanimajo, kako in kje bodo lahko uporabili atomsko energijo v gospodarstvu in kak-

šne posledice bo imel zanje razvoj proučevanja atomske energije v drugih državah. Italija pospešuje raziskovalna dela na področju atomske energije, predvsem zaradi tega, da bi lahko povečala svoje dokaj omejene vire energije, potrebne za pogon industrijskih obratov.

gijo za pogon ladij v drugih državah.

Tudi v naši državi spremljamo proučevanje atomske energije v tujini in sleherni dan močno občutimo potrebo, da bi v sodelovanju z ekonomisti našli odgovor na vprašanje: kaj lahko pomeni atomsko energija

Značilen oblak, podoben gobi, kakršnega je mogoče videti po eksploziji atomske bombe

Norveška, ki ima največ dohodkov od svoje trgovske mornarice in ribolova, se najbolj zanaša za praktično uporabo atomske energije kot pogonskega sredstva za ladje, to predvsem zaradi tega, da ne bi se danji viri usahnili v primeru če bodo uvedli atomsko ener-

gi za naše gospodarstvo in do kakšne mere lahko izdajamo sredstva za proučevanje atomske energije pri današnji fazi našega razvoja, ter za katera dela na področju atomske energije naj v prvi vrsti izdajamo denar.

(Nadaljevanje)

Kaj mora vedeti vsakdo, ki išče zdravniško pomoč v bolnišnicah

Z odlokom Republiškega izvršnega sveta preidejo 1. junija t. l. na samostojno financiranje med drugim zdravstvenimi zavodi tudi splošne bolnišnice, klinične bolnišnice in ambulanse.

Razlika med proračunskim sistemom in samostojnim financiranjem je v glavnem ta, da so zdravstveni zavodi doslej črpali finančna sredstva za oskrbovanje bolnikov, sanitarni material, plače zdravstvenih delavcev itd. iz dohodkov državnega proračuna, medtem ko se bodo od sedaj zdrževali iz dohodkov za izvršene zdravstvene usluge.

Medtem ko so se do odloka o samostojnem financiranju bolnišnice oskrbovali in ambulantni stroški v splošnem odpisovali, bodo od 1. junija t. l. dalje vse storitve plačane. Plačali pa jih bodo po določenih predpisanih cenah — republiški organi in druge ustanove, okrajni — mestni zdravniški zavodi, seznanjeni z najcenejšimi predpisi, ki odredijo administrativni postopek.

Določena praksa je pokazala, da v velikem številu iščejo zdravniško pomoč v ambulantnih klinikah in bolnišnicah, ki bi se morale zdraviti v obratnih, sektorskih ali splošnih ambulantah, dalje učenci, dijak in študenti, ki bi se morali posluževati šolskih poliklinik, ter zaposleni, ki zaradi svojih delovnih obveznosti, ki jih imajo v bolnišnicah, obiskujejo sektorsko ali splošno ambulantno ali privatnega zdravnika. Tak postopek je vsakekor zvezan z preobremenitvijo zdravnikov in administracije, na drugi strani pa v škodo onim, ki jim je bolnišnična ambulantna pomoč potrebna. Vsekakor je ravno v ambulantni bolnišnici vedno tako veliki naval je bolnikov, ki zaradi svojih delovnih obveznosti, ki jih imajo v bolnišnicah, obiskujejo sektorsko ali splošno ambulantno ali privatnega zdravnika. Tak postopek je vsakekor zvezan z preobremenitvijo zdravnikov in administracije, na drugi strani pa v škodo onim, ki jim je bolnišnična ambulantna pomoč potrebna.

Ambulante v bolnišnicah, predvsem v kliničnih bolnišnicah in Ljubljani, so v prvi vrsti za one bolnike, ki jim je po predhodni zdravniški ugotovitvi potreben sprejem v bolnišnico, dalje oskrbovanec, ki se že zdravi na določenem oddelku ali kliniki, pa jim je potreben pregled še na drugi kliniki ali oddelku in onim, ki jih je izstavi zdravnik obratne, sektorske ali splošne ambulanse na podlagi predpisanih dokazil, ki so sledeča:

1. Za aktivno zavarovanje — bolniški list (potrdilo delodajalca). Oseba, ki jo so zaposlene v potrditvi pristojna ura za soc. zavarovanje.
2. Za začasno nezaposlene osebe, ki niso po lastni krivdi prekinile delovnega razmerja in so prijavljene pri posredovalnici za delo — potrdilo posredovalnice za delo.
3. Za družinske člane delavca in namočena bolniški list potrjen od podjetja, ustanove, sindikalne pooblaščenice ali občine, da zavarovane resnično preživlja družinskega člana, ker ta nima nad 1000 din dohodka na mesec iz lastnega premoženja ali pokojnice. Pri otrocih od 17-24 let je potrebno tudi potrdilo o šolanju.
4. Za družinske člane, ki niso zmožni za oridobno delo — bolniški list (potrdilo delodajalca), potrdilo uradnega zdravnika o nezmožnosti za delo in sicer pri otrocih od 17 let dalje, če ne obiskujejo šole in od 24 let, če obiskujejo šolo, pri materi do 17 let starosti, če pa se šolajo, do 24 let.
5. Za družinske člane, ki niso zmožni za oridobno delo — bolniški list (potrdilo delodajalca), potrdilo uradnega zdravnika o nezmožnosti za delo in sicer pri otrocih od 17 let dalje, če ne obiskujejo šole in od 24 let, če obiskujejo šolo, pri materi do 17 let starosti, če pa se šolajo, do 24 let.
6. Za osebe, ki prejemajo kadrovsko pomoč — potrdilo občine.
7. Za vojaške vojne invalide — invalidska izplačilna knjižica ali invalidska odelca.
8. Za osebe upravičene do zdravstvenih oskrb po Zakonu o voj. vojnih invalidih in Uredbi o invalidskih prejemkih — potrdilo pristojnega OLO, ali potrdilo Invalidske uprave, ali potrdilo občine.
9. Za otroke zaveznikov do 3 let starosti, ki se oskrbujejo brezplačno in za predložitve otrok, za katere se plača polovična oskrbina — prepis izpiska iz rojstne matične knjige.
10. Za siromašne osebe, ki prejmejo socialno pomoč in za one, katerih gospodarski obstoj bi bil zaradi plačila oskrbine ogrožen — potrdilo občine.
11. Za osebe, ki prejemajo kadrovsko pomoč — potrdilo občine.
12. Za dijake in študente, ki se brezplačno oskrbujejo v internatih — potrdilo internata.
13. Za učence, dijak in študente — šolsko potrdilo s pripombo, da oskrbovanec prejema štipendijo ali ne.
14. Za narodno heroje in nosilce Partizanske spomenice — legitimacija ali odlok, če niso socialno zavarovani, sicer pa bolniški list (potrdilo delodajalca).
15. Za obsojence — potrdilo Kazenskega poveljstva doma.
16. Za preiskovance — potrdilo organa, ki je izdal zaporno povelje.
17. Za člane Kmetijskih obdelovalnih združenj — potrdilo združenja.
18. Za osebe, ki so bile zaradi nujnega primera sprejete v bolnišnico brez zdravniške napotnice, izstavljene na podlagi gorajših potrdil, morajo v sprejemni pisarni bolnišnice predložiti ustrežajoče potrdilo pod točko 1-18.

Poleg tega pa je vsaka oseba, ki išče zdravniško pomoč v bolnišnici, obvezna pokazati sprejemnemu uslužbencu svojo osebno izkaznico.

Glede ambulantnih pregledov velja sledeče pravilo:

1. Socialno zavarovane osebe se morajo posluževati svojih obratnih, sektorskih ali splošnih ambulant, le v

primerih, ko zdravnik smatra, da je zavarovancu potreben še specialni (klinični) pregled, ki ga iz katerega koli vzroka ne more izvršiti v svoji ambulanti ali na diagnostični postaji, ali na polikliniki, napoti zavarovanca v ambulantno odgovarjajočo kliniko ali oddelka s predpisano napotnico.

(Konec jutri)

JAVNA LICITACIJA

Vojna pošta 7250-27 Zagreb bo imela javno licitacijo v svojih prostorih, Zagreb, Staničeva ulica 4, II. nadstropje, soba št. 65, in sicer:

ZA GRADNJO STANOVANJSKEGA BLOKA V POSTOJNI, LE SLOVENIJA, dne 16. JUNIJA 1953 OB 9. URI DOPOLNE

Predračunska vsota 66.000,00 dinarjev

Elaborat in pogoji se morejo dobiti na označenem naslovu vsak dan do 14. ure ob predložitvi dopisa podjetja

OB VEŠČAMO VSA GOSPODARSKA PODJETJA, KAKOR TUDI POSLOVNE PRIJATELJE, DA SE JE S SKLEPOM DELOVNEGA KOLEKTIVA DOSEDANJI NAZIV

TOVARNE STROJEV IN LIVARNE JEKLA „JELŠINGRAD“ v Banja Luki

IZPREMENIL V NAZIV

TOVARNA STROJEV IN LIVARNA JEKLA

„BORIS KIDRIČ“ - Banja Luka

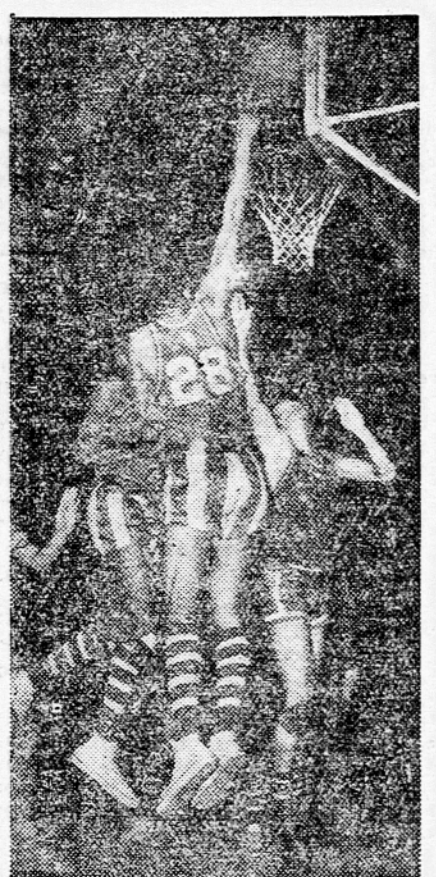
Telefon številka 352

SPORT

EVROPSKO PRVENSTVO V KOSARKI

Jugoslavija : Finska 41:37

Moskva, 25. maja. Tretji dan tekmovanja je prinesel Jugoslaviji drugo zaporedno zmago. Njen nasprotnik je bila Finska, katero so naši kosarkarji odpravili z razmeroma nizkim rezultatom 41:37 (15:23). Ze sam izid tekme kaže, da je bila borba huda, pa tudi zanimiva. Kakor v tekmi z Libanom, tako podobno je v začetku igre potekalo v tem srečanju. Nasprotnik Jugoslavije se je v prvem polčasu bolj zanašal in ga odločil v svojo korist. Sele po odmoru so Jugoslavlani uredili svoje vrste in začeli s smotnimi napadi, pri čemer pa se kljub temu do zadnje minute ni vedelo, komu bo bojna sreča naklonjena.

Jutri bo Jugoslavija igrala z Izraelom.

Doslej največje presenečenje je napravilo mostvo Izraela, ki je premagalo najresnejšega tekmeča za prvo mesto v skupini Bolgarijo. Zanimivo je poudariti, da so Izraelci dali prav toliko košev, kolikor so jih Bolgari natresli prejšnji dan finski reprezentanci.

V prvi skupini je Italija premagala z visokim rezultatom 51:30, v drugi skupini pa sta se izkazali reprezentanci Francije in Egipta.

REZULTATI:

IZRAEL : BOLGARIJA 61:48
ITALIJA : SVICA 82:32 (33:8)
FRANCIJA : NEMCIJA 76:44
EGIPT : SVEDSKA 75:25 (33:15)

Kdo je kriv?

Nepričakovani hud poraz italijanske nogometne reprezentance v nedavni tekmi z Madžarsko v Rimu je razburil domačo slovensko javnost, ki dolži za ta neuspeh predvsem zveznega kapetana Beretto in predsednika Nogometne federacije Barassi.

Zolne razprave o nezdružljivih razmerah v italijanskem nogometu so sledile pretežno na področju politične borbe. Opozicija obtožuje vlado, da je po svojih predstavnikih pomagala italijanskemu nogometu, ki je zašel na stran poto. Rezultat vsega tega je bila ostavka zveznega kapetana Beretto, nato pa še komunistični vladni krogi o težkem stanju italijanskega nogometa. Na podlagi tega so določili komisijo petih članov, ki mora poiskati vzroke neuspehov v italijanskem nogometu. Pri korak k odzdravljenju te rakave rane, pa naj bi bil ukrep za zmanjšanje števila tujih igralcev v italijanskih ligah klubih.

Znani nogometni trener Bane Sekulić bo prevzel strokovno vodstvo turškega nogometnega moštva Fener Bekke.

Naš boksar Krizmanič (težka kategorija) po izjavi sekretarja AIBA ne pride v poštev za evropsko reprezentanco v dvoboju z ZDA. Omenjeni funkcionar je izjavil, da je bil Krizmanič v Varšavi neborben, zaradi česar ga je razočaral.

VESTNEGA PRODAJALCA ČASOPISOV

sprejemmo takoj. Dober zaslužek — honorarna splestitev.

SLOVENSKI POROČEVALEC in LJUBLJANSKI DNEVNIK, PODRUŽNICA TRBOVLJE

VOJNO GRADBENO PODJETJE

„ISTRA“

V GORAŽDU

I S C E

DVA GRADBENA INŽENIRJA

s prakso čez 5 let

GRADBENE TEHNIKE

s prakso čez 3 leta

GRADBENE POSLOVODJE

z daljšo prakso za visoke gradnje

PLAČA PO POGODBI

ZAINTERESIRANI NAJ S PONUDBO POSLJEJO

OBSIREN ŽIVLJENJEPIŠ IN PODATKE O

PREJŠNJI ZAPOSLOITVI IN STROKOVNI

SPOSODNOSTI

